

Skärpta villkor för anhöriginvandring

Utredningens uppdrag

Utredningen har bl.a. haft i uppdrag att:

- ta ställning till hur möjligheterna att vara anknytningsperson kan begränsas för vissa utlänningar,
- ta ställning till hur anhörigkretsen för uppehållstillstånd på grund av anknytning kan begränsas,
- föreslå hur försörjningskraven vid anhöriginvandring kan skärpas,

Utredningens uppdrag, forts.

- analysera i vilken utsträckning krav på heltäckande sjukförsäkring kan införas som villkor för anhöriginvandring,
- ta ställning till hur nuvarande bestämmelser om DNA-analys vid anhöriginvandring bör ändras för att möjliggöra en utökad användning,
- se över regelverkets struktur, överskådlighet och terminologi, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

En mer situationsanpassad reglering om anhöriginvandring

Utredningens förslag:

- Regleringen om anhöriginvandring ska blir mer situationsanpassad på så sätt att olika krav och förutsättningar ska gälla för olika personkategorier.

En särskild reglering för bl.a. svenska medborgare

Utredningens förslag:

- För att en svensk medborgare ska kunna vara anknytningsperson vid anhöriginvandring ska det, i likhet med vad som gäller i dag, krävas att personen är bosatt i Sverige.
- Nordiska medborgare och personer med permanent uppehållsrätt ska likabehandlas med svenska medborgare vid tillämpningen av anknytningsreglerna.

En särskild reglering för personer med uppehållstillstånd i Sverige

Utredningens förslag:

- För att en person med uppehållstillstånd i Sverige ska kunna vara anknytningsperson vid anhöriginvandring ska det, utöver bosättning, krävas att personen antingen har *permanent uppehållstillstånd* eller ett *tidsbegränsat uppehållstillstånd med en giltighetstid om minst ett år och välgrundade utsikter att beviljas varaktigt uppehållstillstånd*.

En särskild reglering för barn med skyddsskäl

Utredningens förslag:

- För barn med skyddsskäl ska, i likhet med vad som är fallet i dag, vissa särskilda regler för familjeåterförening gälla. Något krav på vilken typ av uppehållstillstånd som ska ha beviljats barnet för att han eller hon ska kunna vara anknytningsperson i förhållande till sina föräldrar ska inte ställas upp. Det nuvarande kravet på att ett barn med skyddsskäl ska vara ogift för att kunna vara anknytningsperson i förhållande till sina föräldrar ska tas bort.

En väntetid vid anhöriginvandring införs

Utredningens förslag:

- För anknytningspersoner med tidsbegränsade uppehållstillstånd ska, vid tillämpningen av de allmänna reglerna om anhöriginvandring i 5 kap. utlänningslagen, en väntetid om två år gälla innan en ansökan om uppehållstillstånd för personens familjemedlemmar ska kunna ges in.
- Undantag från väntetiden ska gälla i vissa typsituationer. Vidare ska undantag kunna göras vid särskilda skäl.

En skärpt anhörigkrets

Utredningens förslag:

- Regleringen för anknytningssituationer som inte omfattas av EU-rätten ska genomgående innebära en möjlighet, inte en rättighet, för familjemedlemmar att få uppehållstillstånd i Sverige.
- Möjligheten till uppehållstillstånd för barn ska i vissa situationer förutsätta att barnets förälder i Sverige är vårdnadshavare för barnet.

En skärpt anhörigkrets, forts.

Utredningens förslag:

- Möjligheten att bevilja uppehållstillstånd för en blivande make eller sambo till en person med uppehållstillstånd i Sverige ska begränsas till situationer när anknytningspersonen och sökanden inte kunnat leva tillsammans i hemlandet på grund av att deras förhållande inte accepterats där.
- Möjligheten att ge uppehållstillstånd till en utlänning med svenskt ursprung eller som under lång tid har vistats i Sverige med uppehållstillstånd ska tas bort.

Andra ändringar av anhörigkretsen

Utredningens förslag:

- Den nuvarande regleringen som ger möjlighet att bevilja uppehållstillstånd för anhöriga utanför den närmaste familjen (exempelvis vuxna hemmavarande barn) ska bli bättre anpassad för att kunna tillämpas även i förlängningsärenden.
- Det nuvarande kravet på att ett barn ska vara ogift för att kunna få uppehållstillstånd i Sverige på grund av anknytning till en förälder ska tas bort.

Ett skärpt försörjningskrav

Utredningens förslag:

- Försörjningskravet vid anhöriginvandring ska även fortsatt knytas till förbehållsbeloppet vid utmätning av lön enligt 7 kap. 5 § utsökningsbalken.
- Möjligheterna att göra undantag från försörjningskravet ska begränsas i vissa avseenden.
- Försörjningskravet ska som utgångspunkt även tillämpas i förlängningsärenden. I sådana ärenden ska dock även sökandens, och andra hushållsmedlemmars, inkomster kunna beaktas vid bedömningen av om kravet är uppfyllt.

Utökade möjligheter att neka uppehållstillstånd i vissa ärenden

Utredningens förslag:

- Det ska införas ett förtydligande i lagstiftningen av att tidigare relationsvåld ska beaktas särskilt i anknytningsärenden som inte omfattas av EU-rätten.
- Även på andra sätt ska möjligheten att neka uppehållstillstånd i anknytningsärenden som inte omfattas av EU-rätten utvidgas.

Möjligheten att bevilja fortsatt uppehållstillstånd vid brusten anknytning begränsas

Utredningens förslag:

- Den nuvarande möjligheten att bevilja fortsatt uppehållstillstånd trots att en anknytningsgrundande relation har upphört om sökanden har särskild anknytning till Sverige (exempelvis genom etablering på arbetsmarknaden) ska tas bort.
- Regleringen om fortsatt uppehållstillstånd vid brusten anknytning ska i vissa avseenden anpassas till EU-rätten.

Ändrade regler om DNA-analys

Utredningens förslag:

- Regleringen om DNA-analys ska ändras bl.a. på så sätt att det ska bli tydligare vilka krav som ska ställas på annan åberopad bevisning för att en DNA-analys ska anses obehövlig.
- Möjligheten till DNA-analys ska utvidgas till att omfatta fler anknytningssituationer.

Särskilda anknytningsituationer

Utredningens förslag (i urval):

- Den anhörigkrets som ska kunna beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning till en arbetstagare med nationellt arbetstillstånd ska begränsas till make, sambo och barn under 18 år.
- Regleringen om uppehållstillstånd för familjemedlemmar till personer med ställning som varaktigt bosatt i en annan EU-stat ska anpassas till miniminivån enligt bakomliggande EU-direktiv, vilket bl.a. innebär att anhörigkretsen begränsas och att ett försörjningskrav införs.

Särskilda anknytningsituationer, forts.

Utredningens förslag (i urval):

- Ett försörjningskrav vid anhöriginvandring införs även för forskare.
- Försörjningskravet vid anhöriginvandring för arbetskraftsinvandrare ska gälla även i förlängningsärenden.
- I vissa situationer ska ett krav på försäkringsskydd gälla som villkor för anhöriginvandring.
- Regleringen i 21 kap. 4 § utlänningslagen ska anpassas efter regleringen i det s.k. massflyktsdirektivet.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Utredningens förslag:

- Författningsändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2027.
- Väntetiden vid anhöriginvandring ska inte gälla i ärenden som har inletts hos Migrationsverket före ikraftträdandet.

Konsekvenser

- Utredningens förslag innebär flera olika skärpningar av regelverket för anhöriginvandring. Trots att förslagen i många delar är generellt utformade kommer ändringarna att påverka enskilda i olika utsträckning. De personkategorier som särskilt kommer att påverkas är personer som beviljats uppehållstillstånd i Sverige som alternativt skyddsbehövande eller på grund av vissa typer av verkställighetshinder, samt anhöriga till dessa.
- De myndigheter som förslagen i första hand kommer att få konsekvenser för är Migrationsverket och migrationsdomstolarna.

Sammanfattning

- Mer situationsanpassat regelverk med skilda regler beroende på t ex huruvida anknytningspersonen är svensk medborgare eller inte
- En väntetid om två år ska införas som huvudregel vid viss anhöriginvandring innan en ansökan om uppehållstillstånd på grund av anknytning kan beviljas
- Försörjningskrav ska prövas både vid första ansökan och vid förlängning och omfatta fler grupper än idag
- Anhörigkretsen som kan beviljas uppehållstillstånd på grund av anknytning ska begränsas
- Möjligheterna att neka uppehållstillstånd i vissa anknytningsärenden ska utvidgas
- Betänkandet ska nu remissbehandlas och sedan beredas vidare i Regeringskansliet